

La ciutat creativa necessita espais per a l'inesperat

Publicat per [Interacció](#) [1] el 02/07/2018 - 17:00 | Última modificació: 26/06/2026 - 11:50

Un cop revisat el text de Jordi Borja manté una vigència notable perquè qüestiona una de les simplificacions més esteses al voltant de les ciutats creatives: la idea que la creativitat es pot planificar, programar o produir únicament a través d'infraestructures, equipaments o estratègies de màrqueting urbà. (n. de l'e., 2026)

Borja sosté que la creativitat urbana neix de la combinació entre necessitat i atzar. Les ciutats necessiten infraestructures, serveis, coneixement i activitat econòmica, però també han de preservar aquelles condicions que fan possibles les trobades inesperades, la barreja social i l'aparició d'idees noves.

L'autor defensa la ciutat compacta, densa i heterogènia com l'entorn més favorable per a la innovació i la creativitat. La concentració de persones, activitats i coneixements multiplica les interaccions entre actors diferents i genera oportunitats d'aprenentatge, observació i intercanvi que difícilment poden reproduir-se en entorns dispersos o excessivament especialitzats. El que Borja anomena atzar no és una qüestió anecdòtica. És una condició estructural de la vida urbana: la possibilitat de trobar allò que no buscàvem, de rebre informacions inesperades o de relacionar-nos amb persones alienes als nostres cercles habituals.

La creativitat urbana no depèn només dels equipaments o de les infraestructures. També emergeix de les trobades inesperades, la diversitat social i la intensitat de la vida quotidiana als espais públics.

L'article adverteix, però, que aquestes condicions es veuen amenaçades per dues forces. D'una banda, l'excés de planificació racionalista, que tendeix a ordenar, especialitzar i segmentar els espais urbans. De l'altra, la lògica del mercat, que impulsa processos de privatització, segregació social, gentrificació i "museïtzació" de la ciutat. Segons Borja, aquestes dinàmiques erosionen la capacitat de la ciutat per generar trobades imprevistes i acaben produint el que Marc Augé va definir com a "no ciutat".

Al mateix temps, l'autor reconeix que les ciutats han de respondre a les exigències de la nova economia del coneixement. Han d'oferir qualitat de vida, bones comunicacions, serveis avançats, espais per a les indústries culturals i creatives i entorns favorables a la innovació. La qüestió no és escollir entre planificació i espontaneïtat, sinó entendre que una ciutat creativa necessita totes dues coses. Necessita infraestructures i projectes estratègics, però també espais oberts a la complexitat, la diversitat i l'imprevist.

Per als professionals de les polítiques culturals, la reflexió és molt interessant. Obliga a preguntar-se fins a quin punt les estratègies de creativitat urbana poden acabar debilitant precisament allò que pretenen fomentar si transformen la ciutat en un espai excessivament programat, tematitzat o orientat al consum cultural.

Referència

Borja, J. (2017). *El urbanismo de las ciudades creativas: entre el azar y la necesidad*. CCK Revista, 1, 37–43. Fundación Kreanta.

[Text complet \(pdf\)](#) [2]

Imatge de l'article: Hort comunitari a la plaça de les Glòries de Barcelona

Categories: Publicacions acadèmiques

Categories: Recursos i publicacions

Etiquetes: desenvolupament territorial

Etiquetes: innovació cultural

Etiquetes: equipaments culturals

Etiquetes: participació cultural

Etiquetes: pensament cultural

- [3]

URL d'origen: <https://interaccio.diba.cat/blogs/2018/ciutat-creativa>

Enllaços:

[1] <https://interaccio.diba.cat/members/interaccio>

[2] <https://interaccio.diba.cat/sites/interaccio.diba.cat/files/borja-jordi.-el-urbanismo-de-las-ciudades-creativas.pdf>

[3] <https://interaccio.diba.cat/node/7662>